

Вивчення конкурентного середовища є інструментом та першим кроком до демонополізації та розвитку конкуренції. Це окрема конкурентна політика. Також можливе створення національної програми забезпечення якості та конкурентоспроможності продукції та послуг, розвиток сертифікації.

Найбільш раціональним є проведення експортно-імпоротної політики. Збільшити частку підприємства на товарному ринку з 35 до 60 % і забезпечити регулювання цін державою. Держава повинна впливати на ціну лише шляхом зміни податків та процентних ставок.

Сьогодні в Україні досить гостро постає питання приватизації державних підприємств природних монополістів, перш за все, для погашення дефіциту бюджету, виконання умов МВФ для отримання наступних траншів.

Багато недоліків державного регулювання й управління природними монополіями могла б вирішити приватизація, але монопольне становище нейтралізує дію багатьох факторів, що стимулюють менеджерів, зокрема конкуренція між командами за більший прибуток, кращий результат, вищу винагороду, зниження витрат за рахунок інновацій. Тому, враховуючи сучасний стан розвитку української економіки, необхідним є збереження у державній власності певної частини акцій або контрольний (не менше 51 %) або блокуючий (25 % + 1 акція) пакет акцій, залежно від галузі та особливостей діяльності природної монополії.

Крім того, потрібно створити гнучку систему надання підприємцям кредитів та фінансової допомоги; зняти бар'єри вступу на ринки нових підприємств; створити систему довідково-консультативних послуг.

Регулювання цін природних монополій є основним інструментом державної конкурентної політики. Її завданнями є: створення доступних цін, сприятливого режиму для функціонування підприємств; стимулювання підприємств скорочувати витрати і залучати інвестиції [2, с. 25–26].

Сьогодні державі необхідно здійснювати активні антимонопольні заходи, які полягають в стимулюванні створення нових підприємств, у заохоченні підприємств інших галузей до виробництва монополізованих видів продукції, у полегшенні доступу інших фірм на монополізовані ринки. Здійснювати це можна за допомогою податків та процентних ставок, пільгового кредитування підприємств, які вступають на монопольні ринки.

Формування і проведення розумної антимонопольної політики повинно сприяти створенню конкурентної сфери ринків економіки України, від якої значною мірою залежить добробут людей України [7]. Але, незважаючи на всі ці заходи, повністю усунути монополію неможливо, можна тільки звужити її шляхом відокремлення ринків природних монополій від змішаних або впровадження нових технологій.

Розглянувши дану проблему, можна зробити висновок, що для України проблема монополізації стала дуже гострою після розколу Радянського Союзу. Також було розглянуто шляхи скорочення монополізації, позитивні та негативні наслідки.

Наук. керівн. Сотніков В. І.

- Література:** 1. Сотніков В. І. Мікроекономіка : підручник / В. І. Сотніков. – Х. : ІНЖЕК, 2004. – С. 145–147. 2. Околович О. М. Особливості функціонування монополізованих ринків в Україні / О. М. Околович // Економічний простір. – 2009. – № 24. – С. 46. 3. Державний сектор і функції держави у період кризи / О. Й. Пасхавер, Л. Т. Верховодова, О. М. Кошик та ін. – К., 2009. – С. 34–36. 4. Сотніков В. І. Мікроекономіка : підручник / В. І. Сотніков. – Х. : ІНЖЕК, 2003. – С. 156. 5. Антимонопольний комітет. Офіційний веб-портал. – Режим доступу : <http://www.amc.gov.ua/amku/control/main/uk/publish/article/89514>. 6. Антимонопольний комітет. Офіційний веб-портал. – Режим доступу : <http://www.amc.gov.ua>. 7. Марцин В. Конкуренція як засіб антимонопольного регулювання товарних ринків та місце в ньому держави / В. Марцин // Економіка. Фінанси. Право. – 2007. – № 10. 8. Павленко І. М. Мікроекономіка : навч. посібн. / І. М. Павленко. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 288 с.

Підан І. С.

УДК 339.9(075.8)

Студент 2 курсу
факультету економіки і права ХНЕУ ім. С. Кузнеця

ФОРМУВАННЯ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРІОРИТЕТІВ В УКРАЇНІ

Анотація. Розглянуто питання стосовно інтеграції України. Проведено аналіз позитивних та негативних сторін подальшого вибору напрямку розвитку країни.

Аннотация. Рассмотрены вопросы относительно интеграции Украины. Проведен анализ положительных и отрицательных сторон дальнейшего выбора направления развития страны.

© Підан І. С., 2014

Annotation. The article deals with the issues of Ukraine's integration. Positive and negative features of the further development choice of the country were considered.

Ключові слова: інтеграція, Європейський Союз, Митний союз, процес, торгівля, суспільство, ринок.

В умовах глобалізаційних процесів, що відбуваються у світі, об'єднання країн у різноманітні союзи й суспільства, економіка кожної держави стає частиною світової економіки. Це потребує, особливо від тих країн, які не так давно стали на шлях ринкових відносин, використання світового досвіду управління народним господарством. Перспективи економічного розвитку України пов'язані зі світовим інтеграційним процесом. Приєднання до світової спільноти тільки тоді дасть позитивні здобутки країн, коли йому буде передувати об'єктивна оцінка стану національної економіки, визначення резервів її економічного зростання, прогнозування наслідків економічної політики держави.

Теоретичні аспекти європейських інтеграційних процесів були закладені в працях вчених, які відстоювали різні теорії інтеграції, наприклад: Ш. Мозлер, К. Офульс, Е. Хаас, К. Армстронг, Дзяд О. В., Квасова В. В., Лівшиця Р. З., Луць Л. А., Мацюка А. Р. та ін. Це свідчить про актуальність даної проблеми, тому і зумовило вибір напряму дослідження в науковому і практичному аспектах.

Метою статті є дослідження змісту, особливостей та перспектив інтеграції України. Для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі завдання: дати визначення поняттю "інтеграція"; визначити значення та особливості європейської та євразійської інтеграції для України; з'ясувати основні результати від курсу України на євроінтеграцію; визначити основні шляхи усунення всіх можливих перешкод на шляху до інтеграції України.

Теоретичні напрацювання та практичний інтерес до проблем інтеграції виникли в 50 – 60-х роках ХХ ст., але глобального характеру розвиток інтеграційних процесів набув у 90-ті роки ХХ століття. Міжнародна економічно інтеграція – це процес господарського-політичного об'єднання держав на основі розвитку стійких взаємозв'язків та поділу праці між національними господарствами, взаємодії їх виробничих структур на різних рівнях та формах. Як зазначив Топорнін Б. М., термін "інтеграція" прийшов на зміну поняттю "міжнародне співробітництво", яке не відображало сутності нових інтенсивних форм співпраці держав [1, с. 33]. Сучасні процеси глобалізації та регіоналізації незмінно приводять до формування великих інтеграційних угруповань, основною метою яких стає системний захист внутрішнього ринку, реалізація спільних секторальних та горизонтальних політик. Характерним прикладом таких мегарегіональних об'єднань може слугувати Європейський союз [2].

Як зазначають вчені Дзяд О. В. та Рудік О. М., європейська інтеграція – це багатограний, складний процес, який супроводжується розвитком соціальних політик практично у всіх сферах суспільного життя країн, має добровільний та поступовий характер і базується на загальних та функціональних принципах права. Якщо безпосередньо розглядати процес європейської інтеграції для України, то необхідно з цього приводу зазначити, що для України європейська інтеграція – це модернізація економіки та залучення іноземних інвестицій і новітніх технологій; підвищення конкурентоспроможності вітчизняного виробника; можливість виходу на єдиний внутрішній ринок Євросоюзу; наближення соціальних умов України до європейських стандартів; активізація культурного і людського взаємообміну і т. д. У свою чергу, неможливо уникнути й негативних факторів, а саме: неспроможність нести фінансовий тягар внесків до ЄС; зростання конкуренції з боку товаровиробників країн-членів ЄС. Можуть виникнути такі ризики: витіснення національного виробника з внутрішнього ринку; необхідність пошуку партнерів та інвесторів з метою модернізації виробництва; зниження конкурентоспроможності національної сільськогосподарської продукції на внутрішньому ринку [3, с. 86–87].

Не слід забувати про Євразійську інтеграцію – Митний союз з Росією. Він також має ряд переваг та недоліків. До переваг належать: забезпечення ефективного функціонування вільної торгівлі з державами-членами; мінімізація нетарифних обмежень у двосторонній торгівлі; гарантований доступ енергоносіїв в Україну через території держав-членів. Стосовно недоліків: Митний союз СНД – це утворення "єдиної митної території", що не відповідає національним інтересам України та підриває її державний суверенітет; виникає реальна перспектива того, що Україна братиме участь у відновленні СРСР [3, с. 82].

Беручи до уваги те, що вступ України до ЄС є важливим кроком у розвитку України як правової, демократичної держави, слід додати, що інтеграція України в Європу сьогодні є можливою. Україна була і залишається частиною Європи та європейської культурної традиції, а тому інтеграційні процеси в європейській структурі є об'єктивно історично обумовлені як її національним та культурним розвитком, так і правовим. Як зазначається у Постанові Верховної Ради України "Про рекомендації парламентських слухань про взаємовідносини та співробітництво України з Європейським Союзом", реалізація курсу на європейську інтеграцію України є невід'ємним елементом внутрішніх реформ, спрямованих на економічне зростання, підвищення рівня життя народу, становлення громадянського суспільства [4].

Так, наприклад, відомий дослідник С. Пирожков вважає, що Україна є регіональною, виключно європейською державою, тобто її власні національні інтереси виявляються через загальноєвропейські структури. Водночас такі українські науковці, як Ф. Рудич та О. Дергачов, схильні розглядати її як державу бірегіональну, тобто таку, яка одночасно належить до двох регіонів – Європи та Євразії, причому в обох Україні належить периферійне положення.

У результаті інтеграції України в будь-якому разі в національну економіку проникне іноземний капітал, що може спричинити неоднозначні наслідки, але все ж таки є необхідною умовою прискорення темпів економічного розвитку України, що стимулюватиме промислове виробництво та забезпечить умови стійкого, швидкого економічного зростання і збільшення рівня суспільного добробуту в державі. Але водночас не заперечується, що використання іноземного капіталу є неоднозначним

за своїми наслідками для країни-реципієнта процесом, який проявляється через складну взаємодію комплексу як позитивних, так і негативних тенденцій на макро-, мезо- та макрорівнях [5]. Зрозуміло, що в основі успіху будь-якого міждержавного інтеграційного процесу полягають економічні передумови і чинники. Особливо це стосується країн з перехідною економікою, до яких належить і Україна. Якщо Україна стане членом ЄС, то зобов'язуватиметься виконувати критерії членства у цій організації, одним із яких є рівень життя населення, який, на жаль, на даний момент не відповідає встановленим даним.

Звісно, ситуація в Україні бажає очікувати кращого, але не все так погано, у деяких випадках вона навіть краща за стан економіки окремих країн ЄС. Проте Україна, все ж таки, не відповідає стандартам ЄС. Та незважаючи на численні економічні та політичні проблеми, Україна намагається втілити в життя власну зовнішньоекономічну стратегію, основою якої є європейський вибір, та довести, що вона дійсно гідна називатися членом ЄС.

Таким чином, Україна повинна створити сприятливе для економічного зростання та іноземного інвестування інституціональне середовище шляхом активного перепрофілювання стратегії на інтеграцію у міжнародну ринкову систему. Досвід країн, що активно включалися у світове господарство з питань глобалізації інвестиційних процесів, переконує, що переваги від орієнтування на таку мету є значними і починають з'являтися задовго до реальних інвестицій. Гармонізація економічної політики та законів України з тими, що існують у розвинених країнах, забезпечить впевненість у вибраному напрямі економічного та політичного розвитку, залучення іноземних інвестицій та сприятиме економічному зростанню.

Наук. керівн. Пономаренко О. О.

Література: 1. Вісник академії правових наук України. – 2012. – № 4. – С. 33. 2. Європейська інтеграційна політика : навч. посібн. / А. М. Поручник, В. І. Чужиков, Д. О. Льницький та ін. – К. : КНЕУ, 2010. – С. 451. 3. Грищенко А. Економіка України. – 2012. – № 7. – С. 82–87. 4. Про рекомендації парламентських слухань про взаємовідносини та співробітництво України з Європейським Союзом : Постанова Верховної Ради України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 3. – С. 22. 5. Бережна І. Ю. Фінансові ринки й цінні папери / І. Ю. Бережна. – 2011. – № 6. – С. 18.

Прохорова Ю. С.

УДК 330.567.2

Студент 2 курсу
фінансового факультету ХНЕУ ім. С. Кузнеця

ТЕОРІЯ СПОЖИВЧОЇ ПОВЕДІНКИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Анотація. Зроблено аналіз теорії споживчої поведінки в сучасних умовах. Розглянуто проблеми вибору споживачів, які потребують детального вивчення, а також заходи, яких слід живити, щоб отримати найбільше задоволення своїх потреб.

Анотация. Сделан анализ теории потребительского поведения в современных условиях. Рассмотрены проблемы выбора потребителей, требующие детального изучения, а также меры, которые следует принимать, чтобы получить наибольшее удовлетворение своих потребностей.

Annotation. The analysis of the theory of consumer behavior in today's environment was conducted. The problems of choice of consumers which require detailed study and the measures to be taken to get the greatest satisfaction of their needs were considered.

Ключові слова: споживча поведінка, споживання, моделі та механізми поведінки.

Поняття обраної теми полягає в тому, що проблеми, які розглядаються, мають величезне практичне значення як для кожної окремої людини чи груп людей у вигляді споживачів або виробників, так і для всього світового співтовариства в цілому як єдиної економічної системи.

Вчені, які займалися детальним вивченням споживчої поведінки – це Еріх Фромм, Д. Лернер, Дж. Кейнс.

У процесі своєї життєдіяльності людина повинна харчуватися, одягатися, захищатися від несприятливих погодних умов, підтримувати свій організм у нормальному стані, тобто задовольняти

© Прохорова Ю. С., 2014